

Vergaderjaar 2021–2022

21 501-34

Raad voor Onderwijs, Jeugd, Cultuur en Sport

Nr. 384

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR LANGDURIGE ZORG EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 13 mei 2022

Hierbij bied ik u het verslag aan van de EU Onderwijs-, Jeugd-, Cultuur- en Sportraad (OJCS-Raad) voor het onderdeel Sport op 4 april 2022.

Op de agenda stond een beleidsdebat over hoe de Europese waarden via sport kunnen worden uitgedragen en hoe dit sociale aspect van sport te waarborgen. En werden de raadsconclusies over sport en lichaamsbeweging als veelbelovende hefboomen voor een gedragswijziging ten gunste van duurzame ontwikkeling door de Raad goedgekeurd.

Daarnaast werd de situatie in de Oekraïne besproken. De Oekraïense Minister voor Jeugd en Sport was virtueel te gast en riep op om sporters en evenementen uit Rusland en Belarus te (blijven) weren. Tijdens het beleidsdebat over Europese waarden uitdragen in sport, werd door verschillende lidstaten steun uitgesproken voor Oekraïne.

Tot slot lichtte Tsjechië als aankomend voorzitter de prioriteiten onder haar voorzitterschap op sportgebied toe.

De Minister voor Langdurige Zorg en Sport,
C. Helder

Samenvatting

Op de Europese Sportraad bespraken de Ministers verantwoordelijk voor Sportbeleid tijdens het beleidsdebat hoe de Europese waarden via sport kunnen worden uitgedragen en hoe dit bijzondere sociale karakter van de sport te waarborgen. Ook werden de raadsconclusies over sport en lichaamsbeweging als veelbelovende hefboomen voor een gedragswijziging ten gunste van duurzame ontwikkeling goedgekeurd door de Raad.

Daarnaast werd de situatie in de Oekraïne besproken. De Oekraïense Minister voor Jeugd en Sport was virtueel te gast en riep op om sporters en evenementen uit Rusland en Belarus te (blijven) weren. Tijdens het beleidsdebat over Europese waarden uitdragen in sport, werd door verschillende lidstaten steun uitgesproken voor Oekraïne.

Een eerdere verklaring van 36 landen met de oproep om Rusland en Belarus te boycotten op het gebied van sport kreeg brede steun, maar geen unanimiteit vanuit de EU-lidstaten. Polen deed nogmaals de oproep om Rusland en Belarus van internationale sportgemeenschappen uit te sluiten, geen uitzendrechten van sportevenementen te verkopen en geen sponsorgelden aan te nemen. Ook riep Polen de Europese Commissie (EC) op om met financiële middelen te komen voor de opvang van vluchtelingen.

Ten slotte lichtte Tsjechië de prioriteiten onder haar aankomend voorzitterschap op sportgebied toe. Tijdens het voorzitterschap neemt Tsjechië het voortouw in raadsconclusies over duurzame en toegankelijke sport infrastructuur en zal zij een discussie over het promoten van EU waarden in sport door atleten als rolmodellen organiseren.

Over de inhoud van de Raadsconclusies en het Beleidsdebat sportdiplomatie bent u geïnformeerd middels de geannoteerde agenda die u voorafgaand aan de Raad heeft ontvangen.

Situatie in de Oekraïne

De Oekraïense Minister voor Jeugd en Sport, Vadym Huttsait, nam deel aan de Sportraad per videoverbinding. De Minister deed een oproep om Russische en Belarussische sporters te weren en niet deel te nemen aan evenementen van Rusland en Belarus. Ook werd verzocht om Oekraïense sportinstellingen te «adopter» of tweelingprojecten aan te gaan. Er werd grote dank uitgesproken voor het opvangen van Oekraïense sporters.

Europese Commissie

De EC en het Frans voorzitterschap spraken steun voor Oekraïne uit. Daarbij werd gevraagd aan de lidstaten welke rol sportbelanghebbenden spelen in het verdedigen van Europese waarden in de context van de invasie in Oekraïne, en hoe zij solidariteit met het Oekraïense volk kunnen organiseren.

Nederland en de lidstaten

Polen legde een verklaring af met betrekking tot de sancties tegen Rusland en Belarus. Een eerdere verklaring van 36 landen, op initiatief van het Verenigd Koninkrijk (VK), met de oproep aan de sportsector om Rusland en Belarus te boycotten op het gebied van sport kreeg brede

steun, maar geen unanimiteit. Polen deed daarom nogmaals de oproep om Rusland en Belarus van internationale sportgemeenschappen uit te sluiten, geen uitzendrechten te verkopen en geen sponsorgelden aan te nemen. Polen vervolgde met een toelichting op de hulp die aan vluchtelingen wordt geboden. Het grootste probleem daarbij is volgens Polen de zorg voor minderjarige sporters die niet de juiste documentatie hebben. Ook riep Polen de EC op om met financiële middelen te komen voor de opvang van vluchtelingen en met nieuwe sancties tegen Rusland te komen, bijvoorbeeld uit de Erasmus+-gelden.

De lidstaten veroordeelden de agressie van Rusland in Oekraïne en vrijwel alle lidstaten hebben zich aangesloten bij de eerder genoemde verklaring. Alleen Bulgarije niet. Lidstaten gaven aan sporters op te vangen. In veel landen kunnen vluchtelingen gratis gebruik maken van sportfaciliteiten. Enkele lidstaten worstelen met de vraag in hoeverre een politiek conflict over de rug van de sport uitgevochten moet worden, maar veel lidstaten concluderen dat sport niet compleet op zichzelf staat.

Nederland gaf aan als standpunt te hebben dat aan de internationale sportfederaties gevraagd moeten worden om Rusland te weren bij sportevenementen en dat Oekraïense sporters de gelegenheid moet worden geboden te blijven sporten. Zoals aangegeven heeft ook Nederland de verklaring van het VK gesteund.

Het Frans voorzitterschap concludeerde dat iedere lidstaat samen met de sportorganisaties maatregelen heeft genomen voor de situatie in Oekraïne. Voorgesteld werd in andere raadsfora door te praten over de voorstellen van Polen. De EC werd verzocht de sport in aanmerking te laten komen voor het Oekraïne-fonds dat de EU instelt.

Raadsconclusies over sport en lichaamsbeweging als veelbelovende hefboomen voor een gedragswijziging ten gunste van duurzame ontwikkeling

Na vaststelling van de agenda werden de raadsconclusies over sport en lichaamsbeweging als veelbelovende hefboomen voor een gedragswijziging ten gunste van duurzame ontwikkeling goedgekeurd door de Raad. Polen en Hongarije hebben verklaringen ingediend, over de interpretatie van het woord gender, die worden aangehecht aan de notulen.

Beleidsdebat over bevordering van Europese waarden door middel van sport

Het Frans voorzitterschap vroeg welke veranderingen in de organisatie en regulering van sport in Europa wenselijk lijken, gezien de opkomst van nieuwe spelers in de sector, nieuwe praktijken en nieuwe verwachtingen van het maatschappelijk middenveld.

Europese Commissie

Eurocommissaris Gabriel gaf aan dat de EC de EU-waarden verdedigen, onder meer middels het EU-sportmodel, sportprojecten in de Westelijke Balkan en participatie in Erasmus+. In 2021 heeft EC een onderzoek naar het EU-sportmodel gelanceerd, waarvan het eindverslag binnen enkele weken verwacht wordt. Vercommercialisering van elitesport in EU heeft niet altijd positieve gevolgen. Dit is bijvoorbeeld zichtbaar bij het oprichten van nieuwe liga's waar commercieel belang voorop staat. Duurzaamheid, inclusie en fundamentele waarden zouden echter uitgangspunten moeten zijn.

Vervolgens gaf Spyros Capralos (voorzitter Europees Olympisch Comité) een inleiding op het beleidsdebat. Hij noemt de vercommercialisering van de sport zorgwekkend, zoals bijvoorbeeld het voornemen tot de Super League in het voetbal. Het Europees sportmodel vond hij juist een goede ontwikkeling en benadrukte dat dit geen one size fits all model is. Er is ruimte voor flexibiliteit, maar het idee is dat alle sport in Europa op basis van dezelfde waarden en uitgangspunten wordt georganiseerd.

Nederland en de lidstaten

Lidstaten onderschreven de lijn dat waarden als good governance, solidariteit, duurzaamheid en gender gelijkheid verdedigd moeten worden. Met sport kunnen culturele barrières en taalbarrières worden overwonnen.

Nederland gaf aan bezig te zijn met een onderzoek naar hoe de Nederlandse organisatie van sport toekomstbestendig gemaakt kan worden. Hierbij worden professionele sport, amateursport en niet-sporters bij betrokken. Nederland gaf daarbij aan niet in te willen zetten op een gedeeld systeem voor sport, maar te willen sturen op de gedeelde EU waarden in sport. België sloot zich daarbij aan en wees op de belangrijke rol van de ongeorganiseerde sport.

Lidstaten vroegen om hierbij niet alleen aandacht te hebben voor de sporters, maar ook voor trainers, begeleiders en medische staf. Ook werd door diverse lidstaten aangegeven dat nieuwe actoren niet problematisch hoeven te zijn. Overheden moeten daarbij wel toezien op de veiligheid van sporters en het welzijn van de burger. Wel werd daarbij van diverse zijden aangegeven dat vercommercialisering van de sport voordelen kan hebben, maar voorzichtigheid geboden is want deze nieuwe methoden mogen de waarden van het sportmodel niet ondergraven.

Lidstaten riepen ook nog op om landen niet aan «sport washing» te laten doen. Dit betreft het inzetten van sport om een discutabel imago van landen op te vijzelen. Er is behoefte daarom ook behoefte aan good governance bij de belangrijke grote sportorganisaties.

Het Frans voorzitterschap gaf tenslotte aan voorstander te zijn van meer transparantie bij benoemingen, meer democratie en meer inclusie van vrouwen- en mensenrechten bij de gunning van internationale evenementen.

Werkprogramma aankomend Tsjechisch voorzitterschap

Als toelichting bij het voorlopig werkprogramma Sport geeft Tsjechië aan dat de algemene waarden van het voorzitterschap zijn: veiligheid & veerkracht, welvaart & duurzaamheid, waarden & democratie.

De Raadsconclusies zullen gaan over duurzame en toegankelijke sport infrastructuur. Duurzaamheid moet meegenomen worden bij bouw van nieuwe infra en gebruik van bestaande infrastructuur waarbij alle groepen in de samenleving moeten kunnen participeren. Daarnaast wil Tsjechië een discussie entameren over het promoten van EU waarden in sport door atleten als rolmodellen.